

SAMUEL HAHNEMANN

ÒRGANON
DE LA
MEDICINA

Traducció realitzada sobre la 6a edició original

(1755-1843)

SAMUEL HAHNEMANN

ELS PRIMERS ANYS

Christian Freidrich Samuel Hahnemann neix el 10 d'abril de 1755 a Meissen, Alemanya. El seu pare era pintor en una fàbrica de porcellana i des de nen, veient-lo treballar als tallers de preparació dels esmalts, va adquirir interès per l'estudi de la química. Ingressa a l'escola de Meissen on es distingeix per la seva capacitat per aprendre idiomes.

A causa de la seva construcció dèbil i malaltissa no participa amb la resta de companys en els esports i activitats físiques, tot i que destaca entre ells per la seva intel·ligència que el fa l'alumne més destacat de la classe. El seu pare, veient la seva poca capacitat física, decideix treure'l de l'escola i li troba una feina com a encarregat en una tenda.

Per consell de la seva mare i del **Professor Muller**, director de l'escola, abandona la feina a la tenda i se li concedeix, mitjançant la intervenció d'aquest últim, una beca del rei de Saxònia per poder continuar els seus estudis a l'escola de nobles de Saint-Afra, a la que ingressa l'any 1771 per continuar els seus estudis de batxillerat.

L'ESCOLA DE SAINT-AFRA

Degut al seu origen humil, **Hahnemann** no és acceptat dins el cercle d'alumnes nobles, provocant un augment del seu aïllament i una dedicació exclusiva als estudis. El **Professor Muller** és nomenat mestre a Saint-Afra i, al veure la capacitat de Samuel el designa mestre auxiliar de la classe, provocant l'enveja dels seus companys, els quals finalment reconeixen la superioritat de Hahnemann i l'acaben acceptant.

Un cop acabats els estudis l'any 1777, Samuel deixa Saint-Afra per continuar la seva preparació a la Universitat de Leipzig. Escriviu una petita tesi titulada *La curiosa formació de la mà*, en la que en destaca la importància com a terminació del cos i com a síntesi i prolongació de l'esperit i del pensament humà.

LA UNIVERSITAT DE LEIPZIG

Un cop instal·lat a Leipzig ha de decidir què és el que vol estudiar. Li agraden les ciències i en especial la química; per altra banda també se sent atret per la medicina, en la que pot materialitzar els seus desitjos d'ajudar a la gent en la seva batalla contra les malalties i la mort. Finalment, l'elecció recau en medicina.

Per poder subsistir econòmicament aprofita la seva capacitat pels idiomes i treballa com a traductor. A la Universitat, Samuel observa les dues corrents de pensament vigents en la seva època: uns

s'aferren a la prova experimental, a allò tangible, i no admetent res que no sigui palpable o mesurable; altres accepten que existeix una espècie de força, d'esperit que dóna vida, organitza i preserva la matèria. Hahnemann accepta de moment ambdues posicions ja que per ara tan sols pensa en aprendre i no en jutjar.

A més de cursar els seus estudis, es dedica a llegir tractats de metges antics com Hipòcrates, Galè i els seus contemporanis, tots aquells que li sembla que han resumit els avenços de la ciència. També estudia metges com **Stahl** y **Barthez**, a través dels quals entra en contacte amb l'animisme i el vitalisme, una experiència que serà transcendental alguns anys més tard.

Hahnemann va sentir-se atret per aquests dos sistemes. Va voler aprofundir en ells i beure de les mateixes fonts que **Stahl**. Troba i llegeix les obres de **Van Helmont** i **Paracels**; estudia les teories de **Cullen** sobre l'espasme i les de **Brown** sobre la irritabilitat, cosa que l'indueix a dubtar sobre la naturalesa de la malaltia.

L'HOSPITAL DELS GERMANS DE LA MISERICÒRDIA

Cansat de les teories tan ambigües sobre la naturalesa de la malaltia, decideix estudiar i estar en contacte amb els malalts, de manera que marxa a Viena a l'Hospital dels Germans de la Misericòrdia, amb una recomanació del rector de la Universitat de Leipzig per al **Doctor Quarin**, director de l'hospital.

Arriba a Viena per deixar la teoria i llançar-se a la pràctica de l'art de curar; vol saber tot allò relacionat amb l'atenció dels malalts i fer-ho de la manera menys dolorosa per a ells. Després de molts dies de feina exhaustiva s'adona que amb els mètodes habituals no hi ha una curació de veritat.

A LA RECERCA D'UN MÈTODE CURATIU RACIONAL

Arriba a la conclusió que els remeis són inútils perquè no hi ha un coneixement profund dels símptomes de la malaltia i del remei que ha de curar-la degut a una carència de fonaments científics i que, en canvi, abunden noves teories sobre la utilitat de certa substància però de manera atzarosa, sense saber molt bé el que es fa; es a dir, s'utilitzen els productes sense conèixer-los bé. Aquests pensaments li desperten la necessitat d'estudiar química per conèixer a fons les propietats terapèutiques de les substàncies.

Un altre punt que desperta la seva curiositat juntament amb la química és el mètode curatiu descobert pel metge vienès **Dr. Mesmer** que consisteix en deixar fluir el magnetisme animal per tractar les malalties. Poc després el **Dr. Quarin** recomana **Hahnemann al Baró von Bruckenthal** perquè treballi com al seu metge personal.

EL BARÓ VON BRUCKENTHAL

SAMUEL VON BRUKENTHAL.
Governor of Transylvania.

Samuel passa dos anys a casa del baró on es fa càrrec de la seva salut i de la biblioteca. És un temps que ell considera com un respir per les seves dificultats econòmiques. Els seus ingressos i la vida que porta satisfan al cos però no al seu esperit inquiet.

Decideix abandonar la comoditat de la seva vida i marxa a la ciutat de Erlanger per concloure la seva tesi i doctorar-se en medicina. Escriu la tesi sobre la irritabilitat i els espasmes basant-se en els estudis de **Cullen i Brown** i, un cop acabada, es dedica de ple a estudiar les malalties de l'ànima, un tema

que sempre li va produir una gran inquietud. Admetent l'existència de l'ànima decideix ingressar en un manicomi per estudiar les malalties mentals.

LES MALALTIES DE L'ÀNIMA I L'ESTUDI DE LA QUÍMICA

Queda profundament impressionat pel tracte brutal que reben els malalts mentals i decideix fer servir un tracte amable i la consideració cap al malalt aconseguint algunes curacions. D'aquesta lliçó aprèn que *l'amor al pacient* és un recurs terapèutic indispensable.

Inicia els seus estudis de química i per comprendre millor l'art de curar, estudia farmacopea trobant-se que pel tractament de les malalties causades per “tensió” de les fibres s'utilitzen substàncies laxants, emètiques, purgants, diürètiques i sudorífiques; per patiments causats per “relaxació” de les fibres s'utilitzen tònic i diversos elixirs estimulants.

Aquests mètodes li semblen absurds i els desestima. Els seus experiments tenen una tendència biològica: *la investigació de les reaccions provocades en l'organisme per l'absorció d'una substància*. Marxa a diferents mines de coure i carbó de la regió de Saxònia i estudia les reaccions que produeix en l'organisme dels miners l'absorció involuntària dels minerals.

L'any 1781 viatja a la ciutat de Dessau i s'estableix a “*La farmàcia del moro*”. Coneix a la filla de l'amo el **Sr. Hasseler (Enriqueta Leopoldina)** amb qui es casa. S'estableix per un temps al poble de Gommern. És en aquesta època quan expressa la seva crisi existencial i el seu descontentament per no poder curar d'una manera racional els malalts.

LA CRISI QUE ESTIMULA LA RECERCA DE LA NOVA MEDICINA

Decideix viatjar a Dresde amb la idea d'aprendre més per poder exercir la medicina d'una manera digna i amb bons resultats. Fins i tot coneix a **Lavoisier**, el gran químic francès i assisteix a una sèrie de conferències que el deixen en el mateix estat d'ignorància. Malgrat tenir un bon nombre de pacients, amb freqüència descuida la consulta i dedica el seu temps a estudiar en les biblioteques en detriment dels malalts.

En el punt àlgid de la crisi existencial decideix abandonar l'exercici de la medicina i dedicar-se a la traducció per mantenir la seva família. L'any 1789 és a la ciutat de Leipzig on reprèn la tasca de traductor. Al 1790, quan la casa editorial per la que treballa li demana la traducció de la *Matèria Mèdica* del cèlebre **Dr. Cullen** de l'anglès a l'alemany, és quan descobreix *l'Experimentació pura i el Principi de semblança*.

Cullen va destacar el valor terapèutic de l'escorça de la quina pel tractament de les febres palúdiques i **Hahnemann** pensa que per jutjar bé el valor del remei era necessari assajar els seus efectes en homes sans.

EL DESCUBRIMENT DE LA TERAPÈUTICA HOMEOPÀTICA

Aquest raonament va ser la primera revelació. Va prendre alguns dracmes de pols de l'escorça i va observar que la quinina li va produir febre i símptomes molt semblants als de la febre palúdica. D'aquesta manera *capta de relació de similitud entre la malaltia natural i la malaltia artificial induïda pel remei experimentat en l'home sa. Degut a la toxicitat dels seus primers experiments, Hahnemann* decideix aplicar els seus coneixements de química i comença a diluir la substància original amb alcohol, de manera que li

resta toxicitat al remei però en potencia els seus efectes dinàmics al disminuir la matèria i augmentar la seva energia.

En aquests moments **Hahnemann** gaudeix de la simpatia d'alguns metges, joves deixebles a qui comunica el seu descobriment. Es reuneix amb alguns d'ells i es posa a experimentar i escriure els resultats de les principals substàncies utilitzades amb fins terapèutics. Poc a poc recopila dades de la primera matèria mèdica pura. Els resultats terapèutics són sorprenents, i ràpidament aconsegueix fama com a clínic i a la vegada és el blanc d'enveges per part del gremi mèdic al·lòpata, rebent fortes crítiques.

La seva situació l'obliga a viatjar constantment per algunes ciutats d'Alemanya. La seva fama s'estén i la seva consulta privada creix notablement. A tot arreu on arriba és acceptat immediatament pels resultats de la seva terapèutica i alhora rebutjat per les enveges del gremi mèdic. Segueix perfeccionant el seu mètode i escriu nombrosos assaigs i observacions. En un treball sobre la *Experimentació pura* publicat l'any 1796 afirma que: "*Per descriure les autèntiques propietats medicinals d'una substància, s'ha de centrar l'atenció sobre la malaltia artificial que provoca en l'organisme sa amb la finalitat d'adaptar-la a un estat patològic semblant*".

L'any 1800 fixa de manera provisional la seva residència a Hamburg, on continua exercint de manera brillant la homeopatia. Continua amb la seva obra literària i l'any 1803 torna a Dessau on publica un opuscle, "Der Kaffee in seinen Wirkungen" (El cafè i la seva acció sobre l'organisme), contra l'ús del cafè. L'any següent a Torgau publica "*Esculapi a la balança*", una crítica a la medicina de la seva època.

MADURESA DE LA HOMEOPATIA

L'any 1810 publica la seva obra mestra: “*Organon der rationellen Heilkunde*” (Òrganon de l'art de curar), obra en la sintetitza i ordena de manera molt precisa tots els fonaments filosòfics i mèdics que constitueixen la Homeopatia. Amb l'objectiu de difondre la homeopatia, **Hahnemann** viatja altre cop a Leipzig l'any 1812 on dicta algunes conferències. Degut al fervor amb el que transmet les seves idees i al conflicte en el qual va sumir als professors de la Universitat, aquesta li tanca les portes i l'ataca tot titllant-lo de xerraire.

Continua ensenyant homeopatia però, degut a les circumstàncies, es veu obligat a difondre-la a casa seva als seus primers 8 alumnes, amb qui funda el grup **Bandera d'or**. Aquests alumnes foren: **Stapf, Franz, Gross, Hartmann, Hornburg** i els germans **Ruckert**. L'any 1820 li porten a Leipzig el **Príncep Schwarzenberg** per ser tractat d'una malaltia crònica. **Hahnemann** l'ajuda amb homeopatia, però poc després, el pacient desobeeix les seves instruccions, torna a emmalaltir i és tractat per metges al·lopates; finalment mor en poc temps.

D'aquest fet es valen els metges al·lopates per acusar-lo i fer-lo responsable de la mort del príncep. **Hahnemann** abandona Leipzig i es trasllada a Köthen on residirà durant 15 anys. A partir de 1816 observa els fracassos de l'homeopatia en els malalts crònics pel que decideix estudiar els expedients. Comença a elaborar la teoria dels *miasmes crònics* i troba que són el veritable obstacle per la curació.

L'any 1828, després de moltes reflexions, publica el seu “*Die chronischen Krankheiten. Ihre eigenthümliche Natur und homöopathische Heilung*” (*Les malalties cròniques. La seva peculiar naturalesa i la curació homeopàtica*) en dos volums, on explica la seva naturalesa i el seu tractament homeopàtic. L'any 1830 mor la seva esposa **Enriqueta Leopoldina**, qui al llarg de la seva vida el va estimular a publicar les seves obres i li va donar suport en els moments difícils.

DIFUSIÓ DE L'HOMEOPATIA

L'any 1834 passa un fet transcendental pel desenvolupament de l'homeopatia. Com a resultat del contacte que Hahnemann manté amb **Melanie D'hervilly** –la seva segona esposa- i el seu trasllat a París, l'homeopatia es difon primer a França i, posteriorment, a altres ciutats europees i a Amèrica.

Aquell any arriba a Köthen una noble francesa malalta de tuberculosi i rebutjada pels metges del seu país per veure **Hahnemann** amb l'esperança de ser curada. **Melanie**, de 35 anys, acut al consultori i és tractada amb èxit. Neix entre els dos primer una amistat i després una admiració de **Melanie** cap a **Hahnemann** que es va transformant en amor. L'any 1835 es casen. Ella el convenç per fer un viatge a París per descansar de les seves activitats.

Els membres de la Societat Gal·licana d'homeopatia francesa el reben amb un gran homenatge. Tot i això, l'Acadèmia de Medicina demana al ministre d'instrucció pública que no li sigui permès a **Hahnemann** l'exercici a París. Per reafirmar la seva contundència davant la medicina al·lopàtica exerceix de manera brillant la seva terapèutica a la ciutat, i cura la filla del **Sr. Legove**, membre de l'Acadèmia Francesa.

L'any 1839 es fa una festa per celebrar els 60 anys de la seva graduació com a metge, a la qual assisteixen els seus deixebles francesos i alemanys, a més de personalitats de l'aristocràcia parisina. Des de 1839 a 1843 **Hahnemann** segueix treballant intensament cada cop amb més pacients i reconeixements d'altres metges europeus, malgrat les constants crítiques dels seus detractors.

EL FINAL DE HAHNEMANN

Treballa en la **sisena edició** de *l'Òrganon de l'art de curar*, en l'estudi minuciós de l'arsènic i en una altre edició del seu *Tractat de les malalties cròniques*. Tanta feina a la seva edat desgasta la seva salut i el predisposa a patir una bronquitis crònica que s'agreuja cada hivern. Envoltat de la seva esposa, fills i nombrosos deixebles, mor el 2 de juliol de 1843 a l'edat de 88 anys. Fou sepultat al cementiri de Montmartre i l'any 1898 les seves despulles foren exhumades i traslladades al cementiri de Père Lachaise a París.

HAHNEMANN'S BIRTHPLACE, MEISSEN.

L'OBRA DE HAHNEMANN

Les tres principals obres de **Hahnemann** són les següents:

- *L'Òrganon de l'art de curar (Organon der rationelle Heilkunde).*
- *La Matèria mèdica pura (Reine Arzneimittellehre)*
- *Tractat de les malalties cròniques (Die chronischen Krankheiten).*

Va escriure entre d'altres les següents obres:

- *Escrits menors.*
- *Causes i tractaments de les afeccions calambroides (Ursachen und Bekämpfung krampfartiger Affektionen).*
- *La toxicologia del arsènic, el seu tractament i comprovació forense (Ueber die Arsenvergiftung, ihre Hilfe und gerichtliche Ausmittlung).*
- *Lliçons per al metge sobre les malalties venèries (Unterricht für Wundärzte über die venerischen Krankheiten).*
- *Lèxic farmacèutic (Apothekerlexikon).*
- *L'amic de la salut (Freund der Gesundheit).*
- *El cafè i la seva acció sobre l'organisme (Der Kaffee in seinen Wirkungen).*
- *Assaig sobre un principi nou per trobar les forces curatives de les drogues (Versuch über ein neues Prinzip zur Auffindung der Heilkräfte der Arzneisubstanzen).*
- *Curació i prevenció de la febre escarlatina (Heilung und verhütung der Scharlach-Fiebers).*
- *Esculapi a la balança (Aeskulap auf der Waagschale), crítica a la medicina de la seva època.*

PREFACI DEL TRADUCTOR

DR. WILLIAM BOERICKE

La sisena edició de l'*Òrganon* tal com **Hahnemann** la deixà llesta per ser publicada ve a ser una reproducció interfoliada de la cinquena, l'última edició alemanya publicada l'any 1833. Als seus 86 anys i mentre estava en exercici actiu de la seva professió a París, va portar a terme la revisió completa, repassant meticulosament paràgraf per paràgraf i fent canvis, supressions, anotacions i addicions.

El propi **Hahnemann** va fer partícips a diferents amics seus de la preparació d'una nova edició de la *seva gran obra*, com és evident per una carta, entre d'altres, dirigida a **Boenninghausen**, el seu deixeble més preuat i alhora íntim amic. Escrivint-li des de París, va dir: *“Estic treballant en la sisena edició de l'Òrganon a la que dedico varies hores els diumenges i dijous, dedicant tot el temps restant al tractament dels malalts que vénen a la meva consulta”*.

Al seu editor, **Mr. Schaub**, a Düsseldorf, li escriu en una carta datada a París el 20 de febrer de 1842, el que segueix: *“He acabat ja després de divuit mesos de feina la sisena edició del meu Òrganon, la que més s'apropa a la perfecció entre totes elles”*.

Ell va expressar a més el desig que s'imprimís de la millor forma possible respecte a la qualitat del paper, tipus perfectament nous; és a dir, desitjava que la seva aparença fos excepcionalment bella ja que probablement seria l'última. Aquests desitjos del venerable autor han estat realitzats exactament pels actuals editors.

Totes les anotacions, canvis i addicions han estat curosament traduïts de l'original que està en el meu poder. **Hahnemann** va fer tot això en els seus “Manuscrits” amb la seva lletra petita i clara, manuscrits perfectament preservats durant tots aquests anys, i tan llegibles ara com quan van acabar d'escriure's. En les parts extenses en les que no va fer cap canvi, incloent la llarga **INTRODUCCIÓ**, he adoptat l'excel·lent traducció de la cinquena edició realitzada pel

Dr. Dugeon, que uneix a la perfecció el brillant maneig de l'anglès amb un seguiment fidel i notable a l'estil i construccions de **Hahnemann**.

Els següents són alguns dels canvis més importants que es troben en aquesta última edició:

En una nota extensa al **Paràgraf §11** dona gran importància a la pregunta Què és la influència dinàmica? En els **Paràgrafs §22 y §29** hi trobarem la seva última concepció respecte al principi vital-dinàmic, terme que utilitza en tota l'obra amb preferència al principi de *força vital* com a les edicions anteriors.

Els Paràgrafs §52 y §56 han estat escrits de nou i s'han afegit llargues notes als **Paràgrafs §60-§74**. També s'ha renovat pràcticament tot el **Paràgraf §148**, que es refereix a l'origen de la malaltia, negant que la **Materia Peccans** sigui el primer factor etiològic.

Són de gran importància els **Paràgrafs §246-§248** respecte a las dosi en el tractament de les *malalties cròniques*. Combrega aquí amb la dosi única i aconsella la repetició de la dosi, però en potències diferents. Els **paràgrafs §269-§272** estan consagrats a l'ensenyament tècnic per la preparació de medicaments homeopàtics, especialment d'acord amb les seves últimes idees.

L'enutjosa qüestió de l'ús de dos remeis al mateix temps, sempre que no siguin compostos químics, està completa i definitivament resolta al **paràgraf §273**, i desfà tots els dubtes respecte a la impropietat d'aquesta manera de procedir.

La nota del **paràgraf §282** és completament nova i de gran importància. Aquí el tractament de les *malalties cròniques* que depenen de **la Psora, la Sífilis i la Sicosis**, es desmarca per complet del que s'aconsellava en edicions anteriors. Aquí aconsella començar el tractament amb grans dosis del remei específic, i si fos necessari diversos cops al dia, i gradualment augmentar a dinamitzacions més altes. En el tractament de les berrugues es considera necessari la aplicació local acompanyada per l'ús intern del mateix remei.

El llibre tal com ara apareix és l'última paraula de **Hahnemann**, concernent als principis exposats per ell en la primera i les següents edicions, il·luminada i ampliada per la seva vasta experiència adquirida en l'última part de la seva carrera mèdica en el *tractament de les malalties agudes i cròniques*. Des del punt de vista històric aquest llibre en la seva sisena edició és d'una importància i interès molt grans, completant en efecte, el meravellós encadenament de la percepció filosòfica de **Hahnemann** en la pràctica de la medicina. L'*Òrganon* de **Hahnemann** és la més elevada concepció de la filosofia mèdica, llur interpretació pràctica fa brollar una font immensa de llum que guiarà al metge per mitjà de la LLEI DE CURACIÓ a un món nou en la terapèutica.

Aquesta edició va engalanada amb una INTRODUCCIÓ del **Dr. James Krauss de Boston**, il·lustrat deixeble de **Hahnemann**, a qui desitjo aquí manifestar la meua gratitud per la Introducció i tota l'ajuda valuosa que em dispensà.

William Boericke

San Francisco, desembre de 1921.

INTRODUCCIÓ

A LA TRADUCCIÓ DEL DR. BOERICKE, DE L'EDICIÓ DE LA SISENA EDICIÓ DE L'ÒRGANON DE HAHNEMANN.

L'excel·lència de la traducció del **Dr. Dudgeon**, a l'anglès, de la cinquena edició alemanya de l'*Òrganon* de **Hahnemann**, es conserva d'una manera íntegra en aquesta sisena edició preparada pel **Dr. William Boericke**, a qui la professió mèdica és deutora doblement per haver lliurat aquesta autèntica i última obra de **Hahnemann** d'una possible pèrdua, i per haver-la posat en un anglès bo, clar i inequívoc. Dues vegades va estar en perill de perdre's aquest manuscrit de **Hahnemann**. La primera pel setge de París, durant la guerra Franco-Prussiana de 1870 a 1871, i la segona per la invasió de Westfàlia durant la Guerra Mundial de 1914-1918. El **Dr. Boericke** fou l'element principal per mitjà del qual es va adquirir aquest últim manuscrit professional de **Hahnemann** pel món mèdic.

Tot el **que Hahnemann** ha escrit és d'interès mèdic històric, i no obstant la pretensió injustificada i plena de prejudicis dels anomenats historiadors mèdics en treure a **Hahnemann** qualsevol importància històrica en medicina, aquest home és una de les quatre personalitats de la època en la història de la ciència mèdica.

Hipòcrates, *l'Observador*, va introduir l'art de la observació clínica com a base necessària del diagnòstic patològic. **Galè**, *el Divulgador*, va propagar amb poderosa autoritat les lliçons d'**Hipòcrates** per tot el món mèdic. **Paracels**, *l'impugnador*, va introduir la química i la física analítiques a la pràctica mèdica.

Hahnemann, *l'Experimentador*, va descobrir la font simptomàtica tant del diagnòstic patològic com del terapèutic i d'aquesta manera va convertir en científica la pràctica mèdica.

En la pràctica científica de la medicina, examinem a tot pacient que pateix de qualsevol malaltia localitzada, tròfica i tòxica, amb la finalitat d'obtenir tots els signes i símptomes de la malaltia; tots els efectes patològics per fer el diagnòstic terapèutic i el pronòstic. Examinem observant l'estat patològic i comparant-lo al fisiològic per la interpretació del diagnòstic, l'afirmació del pronòstic i l'aplicació terapèutica. Diagnostiquem classificant la condició patològica actual amb condicions patològiques semblants. Diagnostiquem el lloc anatòmic, l'on, és a dir, els òrgans i les parts dels òrgans afectades.

Diagnostiquem el *procedir fisiològic*, **el què**, és a dir, el curs de les inflamacions, exsudacions, degeneracions, necrosis, atrofies, hipertròfies, aplàsies, hiperplàsies.

Diagnostiquem el *factor etiològic*, **el com**, és a dir, antecedents de predisposició de desenvolupament, traumàtics, infecciosos i d'excitació. Diagnostiquem *l'aplicació terapèutica*, **la finalitat**, és a dir, el tractament curatiu i pal·liatiu, i el profilàctic per mitjà de la higiene i sanejament.

El tractament de malalts subjectes a malformacions, a mala nutrició, mala posició, ferides, cossos estranys, inflamacions traumàtiques i infeccioses neoformacions es realitza amb mitjans mèdics, quirúrgics i higiènics, o una combinació de tots aquests en un sol cas. La cirurgia pot remoure o pal·liar les conseqüències d'excessos, defectes o perversions anatòmiques. L'aliment, aigua, aire, calor i fred, llum i electricitat, exercici i treball, massatge i suggestió, així com l'ús de glàndules per reemplaçar glàndules, vacunes per formar anticossos i sèrums per suplir anticossos, poden remeiar o pal·liar els efectes d'excessos, deficiències o perversions fisiològiques i poden restaurar la higiene i establir el sanejament. La medicina en forma de substància medicinal pot curar o pal·liar les conseqüències d'excessos, defectes o perversions etiològiques,

conseqüències que no són curades o curables, pal·liades o pal·liables mitjançant la cirurgia o amb mitjans higiènics o casi higiènics.

És impossible conèixer tots els antecedents causals de les malalties.

Tolle Causem és més fàcil dir-ho que fer-ho. Com, aleshores, curarem o pal·liarem aquests efectes amb substàncies medicinals? Aquí, **Hahnemann**, per primera vegada en la història digué: "*Elimineu els efectes i s'eliminarà la malaltia, que és la causa dels efectes*". **Cessat effectus ecant causa**. La medicina empírica suposa, recomana, prova, obra i s'equivoca, s'equivoca i de nou obra igual. La medicina científica no esbrina ni fa suposicions. La medicina científica com qualsevol altre art científic compara els efectes, sensacions i moviments amb els corresponents efectes, sensacions i moviments. Tan sols els xerraires en medicina menyspreen els mètodes de comparació com anticientífics. Tot el que humanament i científicament poden fer és observar i classificar, comparar i inferir. **Hahnemann** diu que s'han d'aplicar les substàncies medicinals sobre la base del coneixement dels seus efectes positius. Donat que és impossible conèixer tots els antecedents causals de la malaltia, hem de tractar els efectes de la malaltia que coneixem amb els efectes dels medicaments que hem esbrinat i conegut. Els efectes de la malaltia desapareixeran amb l'aplicació de medicaments que tinguin efectes que corresponguin a ells. Si els efectes de la malaltia desapareixen *in toto*, tenim el que s'anomena una "curació". Si són remoguts en part tenim la "pal·liació". La comparació científica dels efectes de la malaltia amb els efectes del medicament ens porta a la inferència diagnòstica de la medicina científica, que fa possible aquesta medicina.

En 1790, **Hahnemann** va fer el seu cèlebre experiment amb **China**. Des d'aleshores fins 1839, és a dir, en el curs de gairebé cinquanta anys, va experimentar amb noranta-nou drogues i va anotar les seves observacions de l'acció d'aquestes drogues sobre el cos humà. Aquestes notes, que es troben en el seu "*Fragmenta de Viribus Medicamentorum Positivis*", "*Matèria Mèdica Pura*" i "*Malalties cròniques*", són la més àmplia, la més exacta i la més prolífica de

totes les investigacions sobre l'acció dels medicaments fetes per un sol observador, abans i des de **Hahnemann**, a través de la història de la medicina.

Hahnemann fou essencialment un experimentador sense màcula. Va prendre quatre dracmes de **China** dues vegades al dia. Va tenir paroxismes de fred i febre. En la seva pràctica com a metge havia vist paroxismes semblants de fred i febre. Els havia curat amb **China**, l'escorça del Perú. Ja no es podria seguir dient que la **China** cura els paroxismes de fred i febre perquè és una droga astringent i amarga. La veritable deducció ressalta enèrgicament. La **China** cura els paroxismes de fred i febre perquè produeix paroxismes de fred i febre. D'aquesta manera es va fer patent la necessitat del descobriment metòdic de les propietats medicinals de les drogues. Els que han dit que **Hahnemann** no va experimentar amb ell mateix sinó amb gossos, gats i rates encara no han entrat a formar part de l'Escola de la Lògica científica. La malaltia es manifesta no només per signes objectius d'impressió sensorial, sinó també per símptomes subjectius d'expressió motriu. Pot l'experimentador humà recollir les sensacions subjectives de gossos, gats i rates quan aquests animals no poden comunicar a qui els envolten les seves sensacions subjectives? No hi ha dos éssers humans completament iguals en salut i malaltia. Són els gossos, els gats i les rates més semblants als éssers humans, que els éssers humans entre ells? L'experimentador rutinari, anomenat simplement experimentador, experimenta com si l'experiment fos en si mateix la finalitat. Aquesta és la raó de la esterilitat de la major part de les estacions o laboratoris experimentals, públics o privats. Aquests experimentadors experimenten sense saber el motiu del propi experiment. La justificació moral pot ser el fet de ser pagats perquè experimentin, però on és la justificació científica? **Hahnemann** estava justificat per les seves experiències. Aquesta és la raó per la qual el seus experiments no foren estèrils.

L'experimentació té un d'aquests dos propòsits: observar per induir o verificar la inducció. L'experimentació és anàlisi, deducció o deducció analítica. Deduïm dels objectes de la natura, home o droga,

proprietats en contrast amb altres propietats. Observem per contrast. Observar és comparar, pesar i jutjar els contrastos. Comparem per correspondència.

Classificar-nos per semblança. Classificació és síntesi, inducció, inducció sintètica.

Classifiquem, concebem per reflexió, pensament, pensament i judici. Pensem per expressar-nos. Formulem les nostres proposicions per verificar-les. Verifiquem per experimentació, per deducció analítica les proposicions formulades de la ciència, de les induccions científiques.

Hahnemann va experimentar per observar. Ell va notar en si mateix els efectes simptomàtics de l'escorça de la **China** com semblants als efectes simptomàtics de la febre intermitent que havia curat en altres amb l'escorça de la **China**. Qui pot dir que China, administrada a un cos humà sa no produeixi signes, símptomes objectius i subjectius semblants als de la febre intermitent? **Hahnemann** va tenir el contrast de l'estat de salut sense ingerir drogues i de l'estat patològic prenent drogues en si mateix. No va ser un observador infructuós. La percepció va conduir cap a la concepció. **Hahnemann** va concebre l'afinitat simptomàtica de les drogues pels teixits, la semblança simptomàtica de drogues i teixits com essencial pel tractament de les malalties mòdicament curables. Si és que existeix una clara inducció científica a partir de l'observació igualment científica, aquesta és de **Hahnemann**, *la similitud simptomàtica de drogues i teixits*, que va denominar HOMEOPATIA i que per desenvolupar-la va escriure el seu "*Òrganon de la Medicina*" l'any 1810 i que va revisar consecutivament els anys 1819, 1824, 1829, 1833, i finalment va anotar i refer aquesta de 1833 per donar a llum a la última, aquesta sisena edició de 1842.

Estava equivocat? Varen ser prematures les seves concepcions? **Hahnemann** no va ser un d'aquells anomenats científics que col·leccionen i cataloguen els fets que cauen sota el seu coneixement amb la mateixa idea científica exercida pels catalogadors de biblioteques o recol·lectors d'impostos. La ciència és

un coneixement verificat i verificable, nascuda d'una concepció de preceptes i inducció de deducció. Per a la idea científica no es necessiten molts coneixements percebuts pels sentits.

Estava en un error **Pitàgores** perquè al percebre el masteler i les veles d'un vaixell abans que el seu casc sobre l'horitzó, va concebre que la terra era rodona? Era la seva concepció prematura falsa perquè tots excepte **Aristòtil** durant gairebé dos mil anys sostingueren que la terra era plana i per què va tardar casi aquests anys abans que **Colom** iniciés i **Magallanes** acabés la volta al món?

Hahnemann va veure que no hi havia cap error en les seves induccions. Ell fou el seu propi **Colom** i **Magallanes**. **Hahnemann** va tractar personalment als seus malalts mèdicament curables i va ensenyar a altres metges a tractar als seus pacients amb el mètode basat en la "similitud dels símptomes" que havia concebut. L'any 1797 va fer servir **Veratrum album** pel còlic i **Nux vòmica** per l'asma i va curar una gran quantitat de malalts que foren a veure'l des de la seva permanència a Konigslutter a la seva última residència a París, amb el seu mètode homeopàtic, el mètode central de la terapèutica mèdica científica. Les seves comprovacions científiques són certes. Els qui dubten d'elles no dubten. No coneixen el que dubten. Les demostracions de **Hahnemann** convencen a aquells que posseeixen integritat intel·lectual per la convicció científica, a aquells que no sacrifiquen la seva integritat intel·lectuals a ídols d'un dia, i a tots aquells que repetiran les comprovacions experimentals de les observacions i induccions científiques de Hahnemann, donat que poden ser repetides. Qualsevol altre mètode diferent al fet servir al donar a l'home sa quatre dracmes de **China** dues vegades al dia per aprovar o desaprovar la similitud dels símptomes de **China** i la febre intermitent, no és científic per l'observació de **Hahnemann**, que afirma que hi ha similitud de símptomes entre **China** i la febre intermitent. Qualsevol altre mètode diferent a administrar **China** a malalts de febre intermitent per aprovar o desaprovar el mètode se similitud de símptomes, en dosis més petites que les fetes servir per excitar el cos sa a que produeixi una acció patològica semblant a la febre intermitent, no és una experimentació científica de la inducció

de **Hahnemann**, que diu que la similitud de símptomes és el mètode terapèutic de les malalties mèdicament curables.

Els qui segueixin altres mètodes no tenen ni les cames de granota **d'Aristòfanes** per recolzar-se. **Pasteur**, comprenent que la vacuna d'intensitat mitja de **Jenner**, impedia l'aparició de la verola aguda, va concebre el tractament profilàctic de les malalties infeccioses per mitjà de vacunes de mitja intensitat, de virus que produeixin determinada infecció. Com va provar **Pasteur** la seva idea? Va agafar un nombre determinat d'ovelles, va vacunar algunes d'elles amb una dosi d'intensitat mitja de profilàctic del virus de l'àntrax; després va injectar a totes les ovelles grans dosis de virus d'àntrax suficient per desenvolupar la malaltia. Totes les ovelles prèviament vacunades no van patir gens; les no vacunades van morir d'àntrax. **Pasteur**, com el notable ancià **Hahnemann**, fou un veritable experimentador.

L'era de l'experimentació científica, mèdica, comença amb **Hahnemann** i ningú més. Científic de cor, **Hahnemann** experimenta científicament amb la finalitat d'observar científicament.

Amb gran poder intel·lectual va concebre les seves induccions científiques com el resultat de l'observació científica. Inflexiblement científic per a la comprovació experimental, va verificar la seva inducció científicament, sempre, en els seus malalts, i va fer del seu mètode de similitud dels símptomes, constantment, el mètode central curatiu de la terapèutica científica. Durant més d'un segle aquest mètode ha seguit, conscient o inconscientment, per la professió mèdica. Els resultats avalen la tesi de **Hahnemann**. No existeix major proesa que el que una veritat científica passi a través de les generacions, que aquestes la segueixin i la propaguin. *L'Òrganon* de la Medicina de **Hahnemann** surt a la llum per ensenyar el "mètode de similitud dels símptomes" com la base experimental del diagnòstic patològic i terapèutic, com el *Echte Heilweg* (el veritable camí) de la medicina científica.

Boston, 30 de setembre de 1921.

Dr. James Krauss

PRÒLEG DE L'AUTOR A LA SISENA EDICIÓ¹

L'antiga medicina, o l'al·lopatia, parlant d'ella en general, suposa sempre en el tractament de les malalties, unes vegades una superabundància de sang (plètora) que mai existeix i altres, principis i acrimònies morbífiques. Com a conseqüència, treu la sang necessària a la vida i pretén escombrar la suposada matèria morbífica, o atraure-la a un altre punt per mitjà de vòmits, purgants, sudorífics, sialagogs, diürètics, vesicatoris, cauteris, etc. Intenta d'aquesta manera disminuir la malaltia i destruir-la materialment; però no fa res més que augmentar els patiments del malalt i privar a l'organisme de les forces i dels sucus necessaris per la curació. Ataca a l'organisme amb dosis considerables de medicines heroiques, continuades per molt temps i freqüentment renovades, llurs efectes a la llarga i de manera molt comú terribles li són desconeguts. Sembla a més obstinar-se en desfigurar el seu efecte acumulant moltes substàncies desconegudes en una sola fórmula. I per últim, després d'un ús continuat d'aquests medicaments, afegeix a la malaltia ja existent noves malalties medicinals, la majoria dels cops impossibles de curar. Perquè no

¹ En el manuscrito de **Hahnemann** hay una nota en francés que, traducida, es como sigue: "La medicina como se practica (alopatía) comúnmente no tiene tratamiento, excepto la pretendida expulsión de los agentes dañinos que supone que son las causas de las enfermedades. La sangre de los enfermos es cruelmente extraída por medio de sangrías, sanguijuelas, ventosas, escarificaciones, para disminuir una pretendida plétora que no existe nunca. Una pérdida de sangre acumulada en la mujer sana algunos días antes de su menstruación no produce consecuencias apreciables, mientras que la pérdida que solamente supone plétora destruye la vida. La medicina tal como comúnmente se practica pretende evacuar el contenido del estómago y limpiar los intestinos de las sustancias que supone son causas de las enfermedades."